

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 25. februára 2016¹

Vec C-559/14

Rudolfs Meroni

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Augstākās tiesas Senāts (Senát Najvyššieho sūdu, Lotyšsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Článok 34 bod 1 — Dôvody na odmietnutie uznania a vyhlásenia vykonateľnosti predbežných ochranných opatrení — Verejný poriadok (*ordre public*)“

I – Úvod

1. Po veci *West Tankers*², ktorej ťažiskom bola „*antisuit injunction*“, sa Súdny dvor v tejto veci znovu stretáva s procesnoprávnou osobitosťou anglo-amerického práva.
2. V tomto prípade ide o takzvané „*freezing injunction*“³. Tento právny inštitút predstavuje súdne rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov vo forme predbežného opatrenia, ktorým sa má zabrániť tomu, aby bol veriteľ dôsledkom predaja majetku dlžníka neskôr zbavený možnosti uspokojiť svoju pohľadávku.
3. Zmrazenie majetkových aktív sa však v prejednávacom prípade netýka len žalovaného v konaní vo veci samej. Rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov sa týka aj tretích osôb, ktoré majú úzky vzťah k majetku žalovaného. Vnútroštátny súd, ktorý má rozhodnúť o vyhlásení vykonateľnosti uvedeného rozhodnutia v Lotyšskej republike, to s ohľadom na verejný poriadok (*ordre public*) považuje za problematické.
4. Prejednávaná vec poskytuje teda Súdnemu dvoru ďalšiu príležitosť na to, aby v rámci nariadenia (ES) č. 44/2001⁴ konkretizoval právny pojem verejný poriadok (*ordre public*). Ústredná je pritom otázka, či, a pokiaľ áno, do akej miery treba zohľadniť vplyv na práva tretích osôb pri vyhlásení vykonateľnosti ako dôvod na odmietnutie.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Rozsudok *Allianz* (C-185/07, EU:C:2009:69).

3 — Predtým nazývané aj *Mareva injunction*; v tejto súvislosti pozri rozsudok *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, bod 11).

4 — Nariadenie Rady z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42; v znení uplatniteľnom v tomto prípade, ktoré bolo naposledy zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1103/2008 z 22. októbra 2008 [Ú. v. EÚ L 304, s. 80]).

II – Právny rámec

A – Právo Únie

5. Rámec práva Únie určuje v tomto prípade nariadenie č. 44/2001.

6. Odôvodnenie 18 tohto nariadenia znie:

„... dodržiavanie práv obhajoby vyžaduje, aby žalovaný mal možnosť odvolať sa v kontradiktórnom konaní proti vyhláseniu [rozsudku] za vykonateľný, ak sa domnieva, že je daný niektorý z dôvodov nevykonateľnosti. ...“

7. V článku 32 uvedeného nariadenia sa pojem rozsudok⁵ vymedzuje takto:

„Na účely tohto nariadenia ‚rozsudok‘ znamená každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu, ako aj určenia trov alebo výdavkov súdnym úradníkom.“

8. Podľa článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 sa „rozsudok neuzná,... ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada“. To isté platí podľa článku 34 bodu 2 uvedeného nariadenia, „v prípade, že bol vydaný bez účasti žalovaného v konaní, ak sa mu nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom čase a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že žalovaný opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozsudok, keď tak mohol urobiť“.

9. Článok 38 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Rozsudok vydaný v členskom štáte a vykonateľný v tomto štáte sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka.“

10. Článok 41 nariadenia č. 44/2001 znie:

„Rozsudok sa vyhlási za vykonateľný ihneď po splnení formálnych náležitostí [⁶] podľa článku 53 bez skúmania podľa článku 34 a 35. Účastník, proti ktorému sa o výkon žiada, nemá v tomto štádiu konania právo robiť žiadne podania k návrhu.“

11. Podľa článku 42 ods. 2 nariadenia č. 44/2001 „vyhlásenie vykonateľnosti sa doručí účastníkovi, proti ktorému sa výkon žiada, spolu s rozsudkom, ak mu už nebol doručený“.

12. Článok 43 nariadenia č. 44/2001 stanovuje, že „proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov“.

13. Podľa článku 45 ods. 1 prvej vety nariadenia č. 44/2001 „súd, ktorý koná o odvolaní podľa článku 43..., môže odmietnuť vydať alebo zrušiť vydané vyhlásenie vykonateľnosti len na základe jedného z dôvodov uvedených v článkoch 34 a 35“.

5 — Toto vymedzenie v podstate zodpovedá vymedzeniu v článku 25 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a o výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32; ďalej len „Bruselský dohovor“).

6 — Okrem iného sa musí predložiť vyhotovenie rozsudku, ktorý sa má vykonať.

B – Lotyšské právo

14. Podľa článku 92 Ústavy Lotyšskej republiky musí mať každý možnosť brániť svoje práva a oprávnené záujmy pred nestranným súdom.

15. Článok 105 lotyšskej ústavy stanovuje, že právo vlastníť majetok možno obmedziť len zákonom.

III – Skutkový stav v konaní vo veci samej a prejudiciálne otázky

16. Základom návrhu na začatie prejudiciálneho konania je právny spor o vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov v Lotyšskej republike, ktoré v roku 2013 vydal High Court of Justice (England & Wales) [Vyšší súd (Anglicko a Wales)], Queen's Bench Division (Commercial Court) (Obchodný súd) (Spojené kráľovstvo).

17. Týmto rozhodnutím o zmrazení finančných prostriedkov sa okrem iného pánovi A. L. ukladá zákaz disponovať majetkovými aktívami, ktoré treba priamo alebo nepriamo pripočítať k jeho majetku. Zákaz sa vzťahuje na jeho podiely v lotyšskej spoločnosti VB. Pán A. L. má v tejto spoločnosti priamy podiel len v hodnote jednej akcie. Podľa vnútroštátneho súdu je okrem toho aj „hospodársky vlastník“⁷ podielov minimálne v jednej ďalšej spoločnosti (ďalej len „Y“), ktorá má značný podiel vo VB.

18. Pán Meroni je členom vedenia spoločnosti Y. V dôsledku zaistenia, ktoré lotyšská prokuratúra nariadila v roku 2007, pôsobí okrem toho aj ako správca⁸ tých podielov v spoločnosti Y, ktorých hospodárskym vlastníkom je pán A. L.

19. Sporné rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov platí podľa jeho časti 6 „pre všetky podiely [vo VB] bez ohľadu na to, či znejú na meno [A. L.]“. Proti tomuto rozhodnutiu možno podať opravné prostriedky podľa anglického práva. Aj subjekty, ktoré nie sú účastníkmi anglického konania, môžu, keď im bolo doručené rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov, navrhnúť jeho zmenu alebo zrušenie⁹, inak musia toto rozhodnutie po oznámení dodržiavať¹⁰. V súvislosti s majetkovými aktívami, ktoré sa nachádzajú mimo Anglicka a Walesu, nič v tomto rozhodnutí nebráni takým tretím osobám v tom, aby si naďalej plnili zmluvné alebo iné povinnosti a rešpektovali rozhodnutia štátu.¹¹ Podľa časti 22 („Účastníci konania, ktorým sa má toto rozhodnutie doručiť“) sa má rozhodnutie okrem žalovaných doručiť aj „... spoločnostiam vymenovaným v časti 7“, a teda aj VB. Bez predchádzajúceho doručenia je „výkon v zahraničí“ možný len vtedy, ak „je prípustné na príslušnom súde“¹².

20. Spoločnosti VB a Y neboli účastníkmi konania pred High Court of Justice (Vyšší súd), v rámci ktorého sa proti pánovi A. L. vydalo rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov. Vnútroštátnemu súdu nie je známe, že by bolo rozhodnutie týmto spoločnostiam doručené.¹³ Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania ďalej jasne nevyplýva, či sa pánovi A. L. pred vydaním

7 — Vnútroštátny súd nespresňuje, čo treba chápať pod právnym postavením „hospodárskeho vlastníka“ a či sa tým myslí napríklad správa majetku, alebo len skutočná možnosť vykonávať vplyv podobne ako vlastník.

8 — V bode 3 návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa označuje ako „držiteľ majetku [A. L.] zaisteného v trestnom konaní“, v bode 9 písomného stanoviska Spojeného kráľovstva ako „bailee of property of [A. L.]“.

9 — Pozri časť 13 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

10 — Pozri časť 15 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov v časti „Iné subjekty ako žalobcovia a žalovaní“. V prípade porušenia rozhodnutia hrozia v dôsledku „contempt of court“ citelné sankcie.

11 — Pozri časť 20 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

12 — Pozri časť 21 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

13 — Bod 10.2.5 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

rozhodnutia anglického súdu poskytlo právo byť vypočutý. Na to, že bol predtým vypočutý, však poukazuje okolnosť, že rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov „[bolo vydané] bez toho, aby boli dotknuté tvrdenia pána [L.], podľa ktorých nemá nijaký priamy ani nepriamy podiel na [sporných] majetkových aktívach...“¹⁴.

21. V prvostupňovom konaní sa rozhodnutie proti pánovi A. L. o zmrazení finančných prostriedkov v roku 2013 v Lotyšskej republike vyhlásilo za vykonateľné, pričom toto vyhlásenie vykonateľnosti bolo potvrdené v konaní o opravnom prostriedku v rozsahu, v akom rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov zakazuje pánovi A. L. disponovať s jeho nepriamymi a priamymi akciami v spoločnosti VB alebo znížiť ich hodnotu, ako aj poveriť iné osoby uskutočnením uvedených úkonov.

22. Ďalší opravný prostriedok pána Meroniho, ktorý v súčasnosti prejednáva vnútroštátny súd, smeruje proti lotyšskému vyhláseniu vykonateľnosti. Rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov bráni spoločníčke Y v tom, aby uplatnila svoje hlasovacie práva v súvislosti s VB. V tejto súvislosti je dotknuté vlastnícke právo, ktoré je chránené ako základné právo, najmä keď spoločnosť nebola v anglickom konaní vypočutá. Uvedené je v rozpore so zásadou spravodlivého procesu.

23. Vzhľadom na tieto okolnosti vnútroštátny súd rozhodol o prerušení konania a predložil Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Má sa článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že porušenie práv osôb, ktoré neboli účastníkmi konania vo veci samej, môže byť v rámci konania o uznaní cudzieho súdneho rozhodnutia dôvodom na uplatnenie ustanovenia týkajúceho sa verejného poriadku uvedeného v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001 a na neuznanie cudzieho rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka osôb, ktoré neboli účastníkmi konania vo veci samej?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, má sa článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že zásada spravodlivého procesu, ktorá je v ňom zakotvená, dovoľuje, aby v konaní o nariadení predbežných ochranných opatrení došlo k obmedzeniu majetkových práv osoby, ktorá nebola účastníkom konania, ak je stanovené, že každý, koho sa rozhodnutie o predbežných ochranných opatreniach týka, má právo kedykoľvek navrhnúť, aby súd zmenil alebo zrušil súdne rozhodnutie, pričom prináleží žalobcom, aby doručili rozhodnutie dotknutým osobám?

IV – Právne posúdenie

A – Úvodná poznámka

24. V súlade s rozdelením úloh medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnym súdom sú postupy vnútroštátneho konania vyňaté z príslušnosti Súdného dvora a prináleží výlučne vnútroštátnemu súdu, aby posúdil význam svojich prejudiciálnych otázok pre rozhodnutie. Pre pochopenie prejednáwanej veci však stoja za zmienku dve procesnoprávne osobitosti, najmä keď môžu byť relevantné pre význam prejudiciálnych otázok pre rozhodnutie.

25. Po prvé podľa skutkového stavu, ktorý predostrel vnútroštátny súd, pán Meroni zjavne v lotyšskom konaní vystupuje vo vlastnom mene. Sporné rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov sa však podľa všetkého netýka pôvodných vlastných majetkových práv pána Meroniho, ale primárne práv pána A. L., ktorého majetok spravuje. V tejto súvislosti to však vyzerá tak, že pán Meroni je „držiteľ práv, ktorých hospodárskym vlastníkom je [A. L.]“¹⁵, takže aj v jeho prípade treba vychádzať z toho, že prejudiciálne otázky sú relevantné pre rozhodnutie.

14 — Pozri časť 1 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

15 — V tejto súvislosti pozri body 3 a 8 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

26. Po druhé z návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa nedá jednoznačne odvodiť, kedy presne sa sporné rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov doručilo pánovi A. L. alebo pánovi Meronimu. Informácie predložené Súdnemu dvoru však nasvedčujú tomu, že také doručenie, od ktorého závisí účinnosť rozhodnutia, sa v každom prípade uskutočnilo. Jednak už v časti 22 samotného rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov sa nariaďuje doručenie žalovanému. Jednak sa už v konaní na nižšom stupni v Lotyšskej republike rozhodlo o vykonateľnosti rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov a najneskôr v tomto štádiu konania muselo dôjsť podľa článku 42 ods. 2 nariadenia č. 44/2001 k doručeniu pánovi A. L., pri ktorého majetku vystupuje pán Meroni ako správca. Ani v tejto súvislosti nemožno preto prejudiciálne otázky, pokiaľ ide o pána Meroniho, považovať za irelevantné pre rozhodnutie, ale dokonca za hypotetické.

B – O prejudiciálnych otázkach

27. Vnútroštátny súd sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou pýta na výklad článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 a druhou, ktorú predkladá pre prípad kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, na článok 47 Charty základných práv.

28. Obe otázky však možno preskúmať spoločne, pretože porušenie základných práv v zmysle Charty by viedlo k porušeniu verejného poriadku v zmysle článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001.¹⁶

29. Svojimi prejudiciálnymi otázkami sa teda vnútroštátny súd chce v podstate dozvedieť to, či rozhodnutie členského štátu o zmrazení finančných prostriedkov súdu, ktoré bolo vydané ako predbežné ochranné opatrenie bez predchádzajúceho vypočutia všetkých osôb, ktorých práv by sa rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov mohlo týkať, môže byť v rozpore s verejným poriadkom vykonávajúceho štátu, resp. s článkom 47 Charty základných práv, keď každý, koho sa rozhodnutie týka, môže na súde štátu pôvodu kedykoľvek podať návrh na zmenu alebo zrušenie súdneho rozhodnutia.

30. Najprv však treba posúdiť, či sporné rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov vôbec predstavuje „rozsudok“ v zmysle článku 32 nariadenia č. 44/2001¹⁷, pretože len vtedy sa uznanie a výkon rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov, ktoré je predbežným ochranným opatrením, posúdia podľa sporného nariadenia.

31. Súdny dvor v rozsudku Denilauler¹⁸, ktorý bol vydaný na základe Bruselského dohovoru, vyložil pojem predbežných ochranných opatrení napriek extenzívnej definícii reštriktívne a odmietol vykonateľnosť francúzskeho opatrenia slúžiaceho na zabezpečenie pohľadávky v Nemecku po tom, ako bol francúzsky rozsudok vydaný *nie len* bez vypočutia nemeckej osoby povinnej z rozsudku, *ale aj* mal byť vykonaný bez toho, aby sa mu predtým doručil.¹⁹ Pri uplatnení na tento prípad však v tomto ohľade neexistujú žiadne pochybnosti. Ako sa totiž uvádza vyššie, v anglickom konaní treba prinajmenšom vychádzať z toho, že rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov bolo pánovi A. L., resp. jeho správcovi, doručené, a pravdepodobne aj z toho, že sa uskutočnilo vypočutie. Z toho vyplýva, že v prípade sporného rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov ide o „rozsudok“ aj podľa

16 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, body 38 a 39) a Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, bod 28), ako aj moje návrhy vo veci flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2046, bod 74).

17 — V súvislosti s predošlým právnym stavom a článkom 25 Dohovoru o právomoci a o výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach pozri moje návrhy vo veci Gambazzi (C-394/07, EU:C:2008:748, body 20 až 30).

18 — Rozsudok Denilauler (125/79, EU:C:1980:130, body 2, 7, 8, 17 a 18).

19 — Body 17 a 18 nemeckého znenia rozsudku (ktoré je ako jazyk konania vlastne relevantné) sa pozoruhodne odlišujú od francúzskeho textu, keďže ten nepriznáva vlastnosť rozsudku v prípade *kumulatívnej* absencie predvolania a doručenia (to tiež vyplývalo zo skutkového stavu v konaní vo veci samej), zatiaľ čo nemecké znenie rozsudku naznačuje výklad v tom zmysle, že vlastnosť rozsudku zaniká už v prípade chýbajúceho predvolania *alebo* doručenia. Zdržanlivá judikatúra nemeckého Bundesgerichtshof (Spolkového súdneho dvora) (pozri napr. rozhodnutie z 21. decembra 2006, spisová značka IX ZB 150/05, uverejnené okrem iného v RIW 2007, s. 217), podľa ktorej uznanie zahraničných predbežných opatrení v Nemecku vyžaduje predchádzajúce kontradiktórne konanie v štáte pôvodu, sa možno zakladá okrem iného aj na tejto jazykovej odchýlke.

prísneho hodnotiaceho kritéria stanoveného v rozsudku Denilauler. Otázka, či podľa kritérií nariadenia č. 44/2001 treba na pojem rozsudok v súčasnosti klásť menej prísne požiadavky ako podľa Bruselského dohovoru, ktorý bol základom rozsudku Denilauler, tak môže ostať nezodpovedaná. Pre úplnosť však treba poukázať na to, že v kontexte nariadenia č. 44/2001 svedčí mnohé pre prístup, ktorý je uznaniu viac naklonený.²⁰ Ak totiž podľa Bruselského dohovoru paušálne platilo, že uznanie treba zamietnuť, keď sa žalovanému riadne a včas nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie, podľa nariadenia č. 44/2001 už napriek nedostatočnému doručeniu nemožno hovoriť o dôvode na odmietnutie, keď dotknutá osoba nepodá v štáte pôvodu proti rozsudku opravný prostriedok, hoci na to mala možnosť.²¹ Keď to prenesieme na predbežné ochranné opatrenia, znamená to, že ak v štáte pôvodu (ako v tomto konaní) existuje možnosť podať opravné prostriedky proti opatreniu, ktoré sa má vykonať, bolo by logické, keby sa podľa nariadenia č. 44/2001 považovalo za uzmateľné už vtedy, keď žalovaný napriek poskytnutej možnosti nepodá vnútroštátny opravný prostriedok.

32. Vzhľadom na to, že také rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov, o aké ide v konaní vo veci samej, možno podľa nariadenia č. 44/2001 v zásade vyhlásiť za vykonateľné, treba ďalej objasniť, či v prejednávanom prípade bránia vyhláseniu vykonateľnosti úvahy o verejnom poriadku.

1. Ustanovenie o verejnom poriadku v judikatúre Súdneho dvora

33. Prekážky uznania a vykonateľnosti, ktoré súvisia s verejným poriadkom, vykladal Súdny dvor reštriktívne.²² Judikatúru v tomto zmysle som už objasnila na inom mieste²³, a aby som sa vyhla opakovaniu, obmedzím sa ďalej na súhrnný opis hlavných myšlienok.

a) Všeobecné zásady

34. Členské štáty síce môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi koncepciami v zásade samy stanoviť požiadavky týkajúce sa verejného poriadku. Súdnemu dvoru však prináleží kontrolovať hranice, v rámci ktorých sa súd členského štátu môže o tento pojem opierať.²⁴

35. Uznanie súdneho rozsudku sa nesmie odmietnuť len z dôvodu odlišnosti právnej normy uplatnenej súdom členského štátu pôvodu a normy, ktorú by použil súd štátu uznania, keby mal riešiť spor.²⁵ Uplatnenie ustanovenia o verejnom poriadku uvedeného v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001 je prípustné len v prípade, že uznanie rozhodnutia vydaného iným členským štátom by v štáte výkonu rozhodnutia porušovalo niektorú základnú právnu zásadu, a narúšalo by tak neprijateľným spôsobom právny poriadok tohto štátu. S cieľom dodržať zákaz preskúmať rozhodnutie vo veci samej vydaného v inom členskom štáte, ktorý je upravený v článku 36 a článku 45 ods. 2 nariadenia č. 44/2001, musí pri tom ísť o zjavné porušenie právneho predpisu, ktorý je v dotknutom právnom poriadku považovaný za podstatný, alebo práva, ktoré je považované za zásadné.²⁶

20 — V tejto súvislosti pozri Leible in Rauscher, *EuZPR/EuIPR*, Brüssel I-VO, 3. vydanie. 2011, článok 32, bod 12a.

21 — V tejto súvislosti pozri rozsudok ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, body 18 až 21).

22 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, bod 21), Hendrikman a Feyen (C-78/95, EU:C:1996:380, bod 23), Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, bod 21), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, bod 26), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 55) a Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, bod 49).

23 — Návrhy vo veci flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2046, bod 71 a nasl.).

24 — Pozri rozsudky Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, bod 23), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, bod 28), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 57), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, bod 49) a flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 47).

25 — Pozri rozsudky Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, bod 36), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, bod 29), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 58), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, bod 50) a flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 48).

26 — Pozri rozsudky Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, bod 37), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, bod 29), Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, bod 27), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 59), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, bod 51) a flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 49).

b) Verejný poriadok a záruky procesnej povahy

36. V rozsudku *Diageo Brands*²⁷ zo 16. júla 2015 Súdny dvor opätovne potvrdil tento prístup a okrem toho sa vyjadril k otázke, do akej miery okolností, že rozhodnutie súdu členského štátu je zjavne v rozpore s právom Únie a bolo vydané v rozpore so zárukami procesnej povahy, predstavuje podľa článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 dôvod na odmietnutie jeho uznania.

37. Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že pri porušeníach práva Únie sa ustanovenie o verejnom poriadku uplatní, len pokiaľ by uvedené právne pochybenie znamenalo, že by uznanie dotknutého rozhodnutia v štáte výkonu viedlo k zjavnému porušeniu zásadného právneho pravidla v právnom poriadku Únie, a teda v právnom poriadku štátu výkonu rozhodnutia.²⁸ V súvislosti s porušením záruk procesnej povahy Súdny dvor ďalej uviedol, že dotknuté osoby pred vyhlásením vykonateľnosti „s výnimkou osobitných okolností, ktoré by sťažovali alebo znemožnili uplatnenie opravných prostriedkov – [musia... v členskom štáte pôvodu rozhodnutia, ktoré má byť vykonané], použiť všetky dostupné prostriedky nápravy na zabránenie porušenia verejného poriadku [v štáte výkonu rozhodnutia]“²⁹. Súdny dvor tým v súlade s článkom 34 bodom 2 nariadenia č. 44/2001 uložil osobe, ktorá je ohrozená výkonom rozhodnutia, ťažké bremeno: osoba povinná z rozsudku nesmie nečinne čakať a spoliehať sa na to, že sa bude môcť odvolať na procesné vady, ktoré nastali v štáte pôvodu, prípadne až v rámci svojho opravného prostriedku v konaní o vyhlásení vykonateľnosti. Hneď ako sa o spornom rozsudku dozvie, musí byť aktívna v prvom rade sama a musí ho napadnúť opravnými prostriedkami, ktoré má k dispozícii, v členskom štáte pôvodu rozhodnutia.³⁰

38. Rozsudok *Diageo Brands* je v tejto súvislosti v súlade s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. februára 2014³¹, ktorý zhodou okolností rovnako ako tento prípad súvisí s Lotyšskom.

39. ESLP mal v uvedenej veci v kontexte článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“) a práva na spravodlivý proces posúdiť, či možno uplatňovať vady v začatí konania na Cypre po vydaní kontumačného rozsudku proti vyhláseniu jeho vykonateľnosti v Lotyšsku. Článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 vylučuje takú prekážku vykonateľnosti, pokiaľ žalovaný – ako v prípade, o ktorom mal rozhodnúť ESLP, – proti spornému rozsudku „nepodal žiadny opravný prostriedok, hoci tak mohol urobiť“. ESLP to považuje za nesporné aj z hľadiska EDLP, ale zdôrazňuje, že žalovaný, ktorý pred ním podal sťažnosť, bol investičný poradca, to znamená, že nebol profesijne neskúsený. Hoci rozsudok, ktorý sa má vykonať, neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku, bolo tak možné rozumne očakávať, že sa bude primeraným spôsobom informovať o opravných prostriedkoch dostupných na Cypre a využije ich tam po tom, ako sa dozvie o rozsudku, ktorý sa má vykonať. Dôkaz o neexistencii alebo neúčinnosti možných opravných prostriedkov neposkytol.

40. V danej veci však ešte nepadlo posledné slovo, pretože vec sa po rozsudku z 25. februára 2014 postúpila Veľkej komore ESLP, ktorá ešte nerozhodla. Momentálne však treba na základe už vydaného rozsudku vychádzať z toho, že osoba povinná z rozsudku, ktorá nie je profesijne neskúsená, má nezanedbateľné povinnosti pri poskytovaní súčinnosti, keď ide o zachovanie jej hmotných a procesných práv; ak tieto povinnosti nesplní, jej dovolávanie sa článku 6 EDLP nie je účinné.

27 — Rozsudok *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471).

28 — Rozsudok *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471, bod 50).

29 — Rozsudok *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471, bod 64).

30 — V tejto súvislosti pozri rozsudok *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 80).

31 — Rozsudok ESLP *Avotiņš/Lotyško* (ECLI:CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, najmä bod 51 a nasl.).

32 — Toto ustanovenie zodpovedá článku 47 Charty základných práv. S ohľadom na jej článok 52 ods. 3 má preto výklad článku 6 EDLP význam pre výklad článku 47; pozri moje návrhy vo veci *Schindler Holding* a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:248, body 21 až 24).

2. Uplatnenie zásad vyplávajúcich z judikatúry na prejednávany prípad

41. Okrem otázky, či v prejednanom prípade možno v kontexte judikatúry vychádzať z porušenia verejného poriadku, treba na účely toho, aby sa vnútroštátnemu súdu poskytla užitočná odpoveď, preskúmať aj to, kto môže vzniesť námietku údajného porušenia verejného poriadku v právnom spore o vyhlásení vykonateľnosti a či takými námietkami možno uplatniť aj údajné práva tretích osôb.

a) O existencii porušenia verejného poriadku v konaní vo veci samej

42. V konaní vo veci samej žalobca namieta, že vyhlásením vykonateľnosti došlo „k zásahu do vlastníckeho práva tretích osôb“³³. Pod pojmom „tretie osoby“ má v prvom rade na mysli spoločnosť Y, pretože pán A. L. má vo vzťahu k tejto spoločnosti, ktorej práva sú dotknuté rozhodnutím o zmrazení finančných prostriedkov, „len hospodárske záujmy“³⁴, a nie je skutočným vlastníkom podielov.

43. Rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov však *ad personam* smeruje proti pánovi A. L. a len v dôsledku toho sa vzťahuje na spoločnosti a majetkové aktíva, ktoré hospodársky kontroluje. Napokon ukladá pánovi A. L. povinnosť, aby upustil od všetkého, čo by vo vzťahu k VB mohlo viesť nepriamo alebo priamo k zníženiu majetkovej podstaty, a udelil vedúcim orgánom spoločností, ktoré kontroluje, príslušné pokyny.³⁵

44. Na prvý pohľad nie je zrejmé, do akej miery je toto rozhodnutie v rozpore so základnými piliermi lotyšského hmotného práva alebo procesného práva, najmä keď lotyšský právny poriadok, ako pripúšťa vnútroštátny súd, umožňuje vydať rozhodnutia o predbežných ochranných opatreniach bez predchádzajúceho vypočutia osoby povinnej z rozsudku.³⁶

45. Bez ohľadu na to uvedené anglické rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov nestanovuje na účely jeho vykonateľnosti v zahraničí, predovšetkým pokiaľ ide o tretie osoby, ktoré neboli účastníkmi konania v Anglicku, žiadne nezvratné ďalekosiahle opatrenia. Právne účinky na tretie osoby usadené v zahraničí, teda spoločnosti, ktoré sú kontrolované pánom A. L., – má rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov naopak iba za striktných predpokladov: po prvé bez predchádzajúceho doručenia môže vyvolávať právne účinky len vtedy, ak to pripúšťa zahraničné právo³⁷; po druhé každý, komu sa doručí rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov, musí mať možnosť navrhnúť jeho zrušenie alebo zmenu súdnym rozhodnutím³⁸ a po tretie plnenie zmluvných povinností v zahraničí³⁹ sa má aj naďalej umožniť bez ohľadu na rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov.

46. Sporné rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov sa teda vyznačuje na jednej strane tým, že zohľadňuje procesnoprávne osobitosti štátu výkonu rozhodnutia (ako napríklad požiadavky na doručenie) a na druhej strane ponecháva dotknutým osobám aj po doručení značnú vecnú voľnosť konania. Ak by napríklad spoločnosť Y na základe zmlúv o hlasovaní mala povinnosť vykonávať za určitých podmienok svoje hlasovacie právo na valnom zhromaždení akcionárov spoločnosti VB vopred stanoveným spôsobom, rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov, ktoré sa netýka prijatých zmluvných povinností, by tomu podľa všetkého nebránilo.

33 — Pozri bod 8 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

34 — Pozri bod 8 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

35 — Pozri časť 9 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

36 — Pozri bod 10.2.4 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

37 — Pozri časť 21 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

38 — Pozri časť 13 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

39 — Pozri časť 20 rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov.

47. Vecné obmedzovanie tretích osôb, ktoré neboli účastníkmi konania, *rozhodnutím o zmrazení finančných prostriedkov*, ktoré by mohlo byť relevantné z hľadiska aspektov verejného poriadku, nie je s ohľadom na vyššie uvedené zrejme dané, práve naopak: pokiaľ sa tretia osoba, ktorá nebola účastníkom konania, ako napr. spoločnosť Y, môže považovať za osobu podliehajúcu rozhodnutiu o zmrazení finančných prostriedkov, ide v podstate o dôsledok toho, že, po prvé pán A. L. je jej „hospodársky vlastník“, po druhé vnútroštátne právo štátu výkonu rozhodnutia zrejme uznáva toto právne postavenie⁴⁰ a po tretie vnútroštátne právo štátu pôvodu pripúšťa rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov v tomto zmysle. Prípadný zásah vyplývajúci z takeého rozhodnutia do právnych postavení podnikov, ktoré neboli účastníkmi konania, chránených ako základné práva sa teda neuskutočňuje svojvoľne, ale na základe zákona.

48. Ak tretie osoby uvedené v rozhodnutí o zmrazení finančných prostriedkov môžu proti nemu navyše prípadne podať opravné prostriedky a ide okrem toho o kapitálové spoločnosti, teda nie o osoby profesijne celkom neskúsené, neexistuje ani z procesnoprávneho hľadiska nijaký náznak porušenia verejného poriadku. Platí to v každom prípade, pokiaľ uplatnenie opravných prostriedkov v Anglicku nie je ohrozené nijakými neprekonateľnými prekážkami, z čoho treba vychádzať pri nedostatku konkrétnych protichodných indícií⁴¹ v zmysle vzájomnej dôvery v súdnictvo členských štátov.

49. Z uvedeného rozsudku Diageo Brands sa dá odvodiť skôr požiadavka vyčerpať vnútroštátne opravné prostriedky v štáte pôvodu pred tým, ako sa v štáte výkonu vôbec vznesie námietka týkajúca sa verejného poriadku. Tento predpoklad je v súlade aj s novšou judikatúrou ESLP týkajúcou sa článku 6 EDLP, ktorý má rovnaký obsah ako článok 47 Charty. Keď danú judikatúru prenesieme na toto konanie, nebude možné vychádzať z porušenia verejného poriadku, pretože neboli vyčerpané opravné prostriedky v členskom štáte pôvodu.

50. Súdny dvor napokon nemá v tomto konaní posudzovať, či je obsah rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov, ako ďalej vytýka pán Meroni, príliš neurčitý na to, aby mohol byť v Lotyšsku predmetom opatrení núteného výkonu. Nie je to totiž otázka, ktorú treba posúdiť v rámci článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 na úrovni vyhlásenia vykonateľnosti.

51. Ide pritom skôr o otázku práva núteného výkonu, ktoré je naďalej vyhradené členským štátom. V prejednávanom návrhu na začatie prejudiciálneho konania ide naopak len o otázku vyhlásenia vykonateľnosti, ktorá predchádza nútenému výkonu. Inými slovami, to, že sa rozhodnutie vyhlási za vykonateľné, ešte nemusí nutne znamenať, že ho možno vykonať rovnakými prostriedkami núteného výkonu, aké by boli k dispozícii v štáte pôvodu. Pre otázku, či prichádza do úvahy vyhlásenie vykonateľnosti, je rozhodujúce skôr to, či v štáte pôvodu ide o vykonateľné rozhodnutie⁴², z čoho treba vychádzať v prejednávanom prípade. Pokiaľ ide o prijatie opatrení súvisiacich s výkonom rozhodnutia, možno však na úrovni nasledujúcej po vyhlásení vykonateľnosti, ako Súdny dvor uznal okrem iného v rozsudku Prism Investments⁴³, podať ďalšie (vnútroštátne) opravné prostriedky a vznášať námietky – ako sú napríklad tie, ktoré uviedol pán Meroni.

52. Porušenie základných právnych hodnôt právneho poriadku štátu výkonu, ktoré by mohli viesť k neakceptovateľným výsledkom, keby sa rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov vyhlásilo za vykonateľné, nie je vzhľadom na vyššie uvedené z pohľadu práva Únie zjavné v takom prípade, o aký ide v konaní vo veci samej, v dôsledku čoho treba odmietnuť tvrdenie, že došlo k porušeniu verejného poriadku.

40 — V bode 8 návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa výslovne uvádza vlastníctvo práv, „ktorých skutočný príjemca [je pán A. L.], v holandskej spoločnosti [Y].“

41 — Neopodstatnená námietka pána Meroniho v bode 21 a nasl. jeho písomného stanoviska, že priestor anglických súdov na voľnú úvahu je príliš veľký, po tejto stránke neobstoí.

42 — Rozsudok Coursier (C-267/97, EU:C:1999:213, bod 23).

43 — Rozsudok Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, bod 40).

b) O uplatnení práv tretích osôb v konaní o vyhlásení vykonateľnosti

53. Aj keby sa malo potvrdiť, že došlo k porušeniu verejného poriadku v súvislosti s právami tretích osôb – v tomto prípade spoločnosti Y –, pán Meroni, ktorý podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania v lotyšskom konaní obhajuje právne postavenie pána A. L., by také porušenie však nemohol napadnúť opravným prostriedkom, ktorý smeruje proti vyhláseniu vykonateľnosti rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov proti pánovi A. L.

54. Zo systematiky nariadenia č. 44/2001 totiž vyplýva, že súd, ktorý sa zaoberá návrhom na vyhlásenie vykonateľnosti, totiž neskúma súlad sporného rozhodnutia s verejným poriadkom z úradnej moci, ale ako sa uvádza v odôvodnení 18 nariadenia, osoba potenciálne povinná z rozsudku môže na účely *uplatnenia svojich práv na obhajobu* vzniesť námietky proti vyhláseniu vykonateľnosti. Za týchto okolností by bolo v rozpore so systémom, ak by sa osoba povinná z rozsudku v tejto súvislosti mohla odvolávať aj na právne postavenie tretích osôb, najmä keď tieto osoby nepodali opravný prostriedok proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo im sporný rozsudok ešte ani nebol doručený.

55. Tým istým smerom sa už ubera výklad v rozsudku Súdneho dvora Draka NK Cables a i.⁴⁴, ktorý veriteľovi osoby povinnej z rozsudku, ktorý nebol účastníkom konania, zabránil, aby sa (napríklad s cieľom zmať výkon konkurujúcimi veriteľmi) stal účastníkom konania o vyhlásení vykonateľnosti rozsudku: keby sa týmto účastníkom povolilo, aby v konaní podľa článku 43 a nasl. nariadenia č. 44/2001 uplatňovali údajné práva tretích osôb, išlo by o obídienie obmedzenia predmetu sporu na účastníkov konania, ako to požaduje Súdny dvor.

56. Ak pán Meroni nevedie svoje konanie v mene spoločnosti Y, čomu nič nenasvedčuje, zakazuje sa mu teda, aby v konaní o vyhlásení vykonateľnosti presadzoval jej záujmy ako „práva tretích osôb“. Námietky pána Meroniho týkajúce sa verejného poriadku by tak boli aj v prípade, ak by aj boli opodstatnené, v konaní vo veci samej irelevantné, pretože sa nimi uplatňujú práva tretích osôb, ktoré neboli účastníkmi konania.

V – Návrh

57. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky takto:

Rozhodnutie o zmrazení finančných prostriedkov, ktoré vydal súd členského štátu ako predbežné ochranné opatrenie bez toho, aby predtým vypočul všetky osoby, ktorých práva by rozhodnutím mohli byť dotknuté, rozhodne nepredstavuje porušenie článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 alebo článku 47 Charty základných práv Európskej únie, ak každá osoba, ktorej sa rozhodnutie týka, môže na súde štátu pôvodu kedykoľvek navrhnúť zmenu alebo zrušenie súdneho rozhodnutia.

Opravnými prostriedkami proti vyhláseniu vykonateľnosti možno uplatňovať len vlastné práva navrhovateľa opravného prostriedku, a nie práva tretích osôb.

44 — Rozsudok Draka NK Cables a i. (C-167/08, EU:C:2009:263, body 29 až 31).